

ILLINOISKI RUDARJI V BITKI Z OBOROŽENO GARDJO.

Stavkujoči rudarji v Herrinu in okolici ustavili kopanje premoga s parnimi lopatami. Po štiriurni bitki so se privatni policisti podali in rudarji so jih razorožili in poslali nazaj v Chicago. Družba je obljubila, da bo čakala z delom do konca stavke. Natančno število mrtvih in ranjenih še ni znano. Governor Small je sporočil, da vojaške čete niso potrebne. Šerif javlja, da je družba odgovorna za krvolitje.

Herrin, Ill. — V četrtek zjutraj je bilo slišati nekaj strelcov iz smeri, v kateri se nahaja površina premogovna jama. To je povzročilo govorico, da se je bitka ponovila med rudarji in gardisti. Najnovejša vest se glasi, da je bilo dvajset mož ubitih, v večerjani bitki. Med ubitimi so — kolikor je do zdaj znano — trije unijski rudarji, in sicer Tony Pičević in George Henderson, oba iz Herrina, dočim ime tretjega še ni znano. (Pičević je najbrž Slovenec ali Hrvat. Op. ur.) Marion, Ill. — Šerif Melvin Thaxton je izjavil v četrtek popoldne, da ne bo klical vojaške čete, ker upa, da se bojevanje ne bo ponovilo. Šerif je dalje izjavil, da vsa odgovornost za krvolitje leži na kompaniji. "Sli smo k superintendentu McDowellu in ga svarili s solzami v naših očeh, da naj hitro razoroži gardjo in preneha izživati rudarje, toda nič ni pomagalo," je rekel šerif.

Marion, Ill. — Okrog 1500 rudarjev in njihovih simpatizirajočih v sredo popoldne ustavilo kopanje premoga s parnimi lopatami v površinski jami med Marionom in Herrinom. Po prvih poročilih, ki so jih poslopili v mestu, je bilo nekaj mož ubitih in okrog dvajset ranjenih. Ena vest se glasi, da sta dva ubita, druga pa pravi, da je 14 mrtvih; tretja vest domneva, da je sedem ubitih. Bitka med stavkujočimi rudarji in oboroženimi čuvaji je trajala štiri ure in potem so se gardisti in stavkokazi — okrog sto po številu — breskopojno podali. Zvečer se je vrnila mirovna konferenca. Družba je obljubila, da ne bo več kopala premoga, rudarji so pa obljubili, da bodo imeli ujeti stavkokazi varno pot skozi stavkovno cone na njihovem povratku v Chicago. Oboroženi rudarji strajajo jame in pota naokoli. Governor Small je javil, da vojaške čete niso potrebne. Žrtve so po večini privatni policisti in stavkokazi.

Tukaj sledi podrobnejše poročilo kakršnega so prinesli članki listi v četrtek zjutraj: Southern Illinois Coal Co., o kateri pravijo, da je podružnica United States Steel korporacije (jeklarski trust), je letošnjo spomlad kupila 90 akrov premogovne oaze milij ob Herrinu, kjer se nahaja osem čevljev debela žila, pokrita s 25 čevljev debelo plastjo zemlje. Družba je pričela odkrivati zemeljsko plast s parnimi lopatami in medtem je prišla stavka 1. aprila. Delavci pri teh lopatah niso bili direktno prizadeti, toda pustili so delo iz simpatij z rudarji. Delo je prenehalo. Družba se je obrnila na unijo s prošnjo, če sme nadaljevati z odkrivanjem premogovne žile in pripravi vae potrebno za kopanje premoga, ko preneha stavka. Unija je privolila. Parni lopate so bile zopet na delu in so pobirale vrhno plast zemlje ves čas stavke, dokler niso odkrile 75.000 ton premoga. Zadnji teden je pa družba začela pobirati premog s parnimi lopatami. Ker je vedela, da pride v konflikt z rudarsko organizacijo, ako se dotakne premoga, je kompanija najela v Chicago sto stavkokazov pri Bertrand Employment Agency, 621 W. Madison St., in dalje je najela 40 oboroženih gardistov, katere je dala tajna privatna detektivska agencija Hargreaves v Chicago. Dalje je družba zgradila tik premogovo žilo takozvano stokado, to je leseno trdnjavo za bivanje stavkokazov; družba je dobila več strojne in večje zalogo streliva, ki je bilo shranjeno v stokadi.

NEUTRALNO POSTOPANJE Z KAPETINI RUDARJI V PADNI VIRGINIJI.

Charles Town, W. Va. — Zagovornišvo rudarjev, ki so obtoženi izdaje in umorov v zvezi z znanim lanskim pobedom v Mingo, je pripravljeno predložiti dokaz, da so obtoženci v zaporu izpostavljeni nečloveških šikanam. Jemnikom dajejo v hrani zdrobljeno steklo, kosti in gušlo mesa. Zagovorniki imajo več prič, ki lahko potrjujejo, kako ječarji mučili zaprte rudarje.

PRODUKCIJA PREMOGA JE DALEČ POD NORMALO.

DEJSTVA O TEM SE NE DAJO NADALJE PRIKRIVATI.

Pri podjetnikih pa še ni opaziti tiste volje, ki je potrebna za sporazum.

New York, N. Y. — Produkcija mehkega premoga in antracita je pod normalo od 5,000,000 do 7,000,000 ton na teden. Tako poročajo Geološki in rudarski urad Združenih držav. Poročila izkazujejo, da se je v tednu, končanem s dnem 17. junija, naložilo manj premoga na železniške vožve kot v prejšnjem tednu.

Ravno tako se ne more skrivati več dejstvo, da premog, naložen na skladiščih v rezervi, hitro potaja. Delo v rudnikih počiva še dvajseti teden, produkcija premoga na antracitnem polju je pa enaka ničli. Prav malo antracita so dobili v rekah, ki so ga nakladali s parnimi lopatami. Nakladanje antracita z lopatami se zdaj tudi krlja.

Zastopniki rudarjev in podjetnikov z antracitnega polja imajo zdaj čas hoditi na sprehod, kajti poplavljanje se prenehalo, ker so dospela na mrtvo točko zaradi trmoglavosti podjetnikov. V splošnem pričakujejo, da rudarji na antracitnem polju odglašujejo za stavko.

Konec junija je tukaj in še nekaj mesecev in občutili se bodo zopet mrzli sunki burje. Vse bo zahtevalo premog, ko se približa jesen. Zahtevali ga bodo konzumenti za domačo uporabo in naročili ga bodo tovarnarji. Podjetniki mogoče mislijo, da takrat lahko navijejo cene navzgor, ko zahteva po premogu postane splošna. Ako bodo podjetniki poizkusili podražiti premog, da tako nadomestijo profite, ki so jih izgubili, ker so izprli rudarje, ne bo ljudstvo molčalo, temveč bo prav zanesljivo protestiralo. Ne bo pa dvignilo svojega glasu samo na shodih in v časopisju, ampak lahko se zgodi, da bo z glasovnico prvi torej v novembur protestiralo na volišču tako odločno, da bo marškomu žal, zakaj ni storil ničesar, da privede trmoglave podjetnike k treznosti.

DUHOVEN V KASI.

Los Angeles, Cal. — V tujakšnji ječi sedi rev. Donald D. Stewart. Obtožen je bigamije v štiri državah. Mož je tudi prohibicionist in se ponaša, da je zločin pesem "We'll Make California Dry". Zaradi bigamije ga iščejo oblasti v Bostonu, Indianapolisu, New Yorku in Detroitu. Mož pa ni samo zaradi bigamije v kasi. Aetna Savings in Trust kompanija v Indianapolisu ga obtožuje, da jo je osleparil za \$1,250. Iz Bostona prihaja vest, da je obtožen poligamije (mnogozenstva), tatvine in zarote.

Stewart je pasel in zdravil duše v Patersonu, N. J., Saundersonu, Tex., Douglasu, Ariz., Chiclu in Haywardu, Cal.

MARCONI JE IZNAŠEL RADIJSKO LUČ.

New York, N. Y. — Viljem Marconi, slavni iznajditelj brezžičnega brzojava, je naznanil v turek sveder v New Yorku, da je iznašel radični žarkomet, ki meče svetlobo v ravnem žarku sto milj daleč. Iznajditelj pravi, da se iznajdba lahko uporabi kot svetilnik na morju in slabem vremenu in megli.

FEDERACIJA ZAHTEVA SPREMENBE V USTAVI.

Konvencija v Cincinnatiju je sprejela načrt za boj za odpravo protidelavskih zakonov.

ŠTIRI SPREMENBE V USTAVI.

Cincinnati, O., 22. jun. — Delegatje Ameriške delavske federacije so večeraj sprejeli obširni načrt, vsebujoč sugestije in priporočila raznih odvjetnikov, ki ima voditi federacijo v njenem boju proti zakonom in razsodkom vrhovnega sodišča, ki so škodljivi organiziranemu delavstvu.

Posebni odbor, ki je sestavljen na črt, je priporočil štiri amandemente v svemirni ustavi in odpravo Shermanovega protitrušnega zakona.

Priporočeni amandementi so:

1. Odprava otroškega dela izpod 16. leta v rudnikih, tovarnah, delavnicah in drugih industrijskih ter trgovskih podjetjih.
2. Prepoved slehernega zakona, ki bi branil delavcem v Združenih državah in njihovih teritorijih pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja s delodajalec.
3. Ako vrhovno sodišče razglasi kak zakon neustavnim, ima kongres pravico ponovno sprejeti dotični zakon s dvotretjinsko večino in zakon mora biti potem pravovrveljaven.
4. Člen ustave, ki določa o amandementih, se naj spremeni, tako da bo izpreminjanje ustave lažje.

Shermanov protitrušni zakon se naj odpravi, ker skušajo je pokazati, da zakon ne škoduje trstom, temveč samo organiziranim delavcem.

Federacija bo izvajala načrt amandementov v ustavi na ta način, da bo podpirala vse iste kandidate pri volitvah, ki se zavzejo, da bodo podpirali omejenje spremembe in odprave.

Mnogi delegatje so predlagali, da se federacija izreče za samostojno delavsko stranko, kajti pripadniki starih strank (republikanske in demokratske) ne bodo nikdar uresničili zahtevanih sprememb. Večina je zavrgla predloge in ostal je stari politični program "priateljstvo in sovražnikov" v starih strankah.

Poročilo obsoja sodišča in podjetniške skupine, ki nasprotujejo unijam.

"Ameriško ljudstvo je v kritičnem položaju", se glasi poročilo. "Njegova eksistena na temelju demokracije in vlade po zakonu je v nevarnosti. Justična oligarhija je poskušala dvigniti nad izvoljene zakonodajalce in ljudstvo samo. Sodišča dežele, posebno pa najvišje sodišče, grozijo z oropanjem ljudstva njegovih pravie in svobod."

Cincinnati, O., 22. jun. — Jutri bodo volitve odbornikov. Agitacija proti Gompersu je precej živahna, dasiravno Lewis še vedno vtraja, da ni kandidat. Nasprotniki pravijo, da imajo 33,000 glasov na svoji strani.

Nadaljne konference med voditelji rudarjev in železniških delavcev se prementijo v Chicago, kjer se ta teden zaključijo šteje glasov železniških unij, ki so glasovale o vprašanju stavke.

SERIF IN DUHOVEN URITA PRI LOVU NA TIMOTAPOR.

Albany, Ore. — C. M. Kendall, šerif okraja Linn, in rev. Roy Hraly, župnik prve krščanske cerkve, sta bila ustreljena, ko sta stopila na farmo 60-letnega farmerja Dave F. Westa, da jo preiščeta, če farmer ne kuha žganja. Župnik je spremljal šerifa kot njegov deputij. Farmerji v okolini vprašujejo, ako je to zdaj nov posel duhovnov, da nastopajo kot šerifski deputiji, ker duhovni so vendar oznanjevalci mira in sprave po Kristovih naukih in ne bi rišli.

Steber rumunske buržoazije umrl.

Rim, 22. jun. — Take Jonescu, bivši ministriki predsednik, ki je največ pripomogel, da je Rumunija stopila v vojno na strani zaveznikov, je umrl.

SENATOR BORAH JE BOLJ ŠEVIK! — TAKO PRAVI SEMENOV.

Vancouver, B. C. — (Federated Press). — "Ataman" Semenov, caristični tolovajski poglavar iz Sibirije, jedejal tukaj pred svojim povratkom v Orijent, da je senator Borah po njegovem mnenju "uradni agent boljševikov in najbrj tudi plačan od njih." Senatorja France in La Follette sta tudi boljševiška agenta, je rekel Semenov. Dalje je dejal, da on podpira vsako intervencijo, ki ima namen strmoglaviti sovjetsko vladu v Rusiji.

KAKO NAJ SKRBI NAJBOGATEJŠA DRŽAVA ZA ŠOLO.

95 Odstotkov Šol JE EGRAJEN PO NAČINU ŠELMENIŠKIH TOVARNIH VOZ.

Učiteljske pomagajo ponekod opravljati hišna dela.

New York, N. Y. — Država New York je najbogatejša država v Uniji. Seveda ne pomeni to, da so v tej državi delavci bogatini, ampak to pomeni, da je v tej državi nagromadenega največ bogastva v rokah bogatinov. Marajko bi mislil, da je v tej državi tudi najboljše preskrbljeno za poduk mladine, ako je v nji nagromadenega največ bogastva.

Poglejmo, kaj pravijo konzervativne organizacije kot na pr. Federacija farmerskih birojev, Mlekarska liga, državna farmerska organizacija, poljedelsko učilišče, državni department za poduk in državna učiteljska federacija o šolskih razmerah v svojem poročilu, ki je bilo ravno kar obelodanjeno.

Pet in devdeset odstotkov šolskih poslopij, v katerih podučuje samo en učitelj ali učiteljica, je zgrajenih še po načinu železniških tovornih voz. Večina teh poslopij nima zadostne svetlobe. Pet in osemdeset odstotkov teh šolskih poslopij grejejo še s navadnimi pečmi, tako da se otroci pečejo, ki sede blizu peči, tiste pa sebe, ki so oddaljeni od nje.

Pet in šestdeset odstotkov teh šol ima samo po eno brisačo, v katero se brišejo vsi otroci, ki pohajajo v šolo. Pet odstotkov šol pa nima brisače.

V splošnem je okoli šole na deželi komaj četrtnaka akra sveta. Kadar se otroci igrajo in morajo tekati pri igrah, se morajo igrati na cesti.

Povprečna letna plača učiteljske v teh šolah je značala v letu 1920-1921 le \$637. Navadno pa učiteljica za to plačo poleg učenja v šoli opravlja tudi delo hišnje. Vsaki dan mora pomesti šolo, vnaša mora pa tlak tudi oprati. Učiteljica navadno stanuje pri kateri družini, ki pošilja svoje otroke v šolo in pomaga po eno uro ali več hišni gospodinji pri domačem delu.

Izmed štirih učiteljske v teh šolah navadno ni ena toliko stara, da ima volilno pravico.

Ali niso to krasne šolske razmere v najbogatejši državi?

OBDAVČITE PROFITARJE IN BANKE, DA SE IZPLAČA VOJAŠKA NAGRADA.

Tako priporoča senator Ladd iz Severne Dakote.

Washington, D. C. — Senator Ladd iz Severne Dakote, katerega je v volinim boju podpirala Ne-strankarska liga, je v senatu priporočal, da naj se davek za izplačilo vojaške nagrade naloži profitarjem in bankam. V svojem govoru je poudarjal, da med tem ko so vojski žrtvovali svoja življenja v vojnem času, so bankirji gromadili dobiček in delili dividende. Po njegovem mnenju je največje hudo delstvo, da se ni porabila močna roka vlade, da posreže v skrinje, naložene z zlatom. Banke so prišle iz vojne pojačane, je menil senator Ladd, vojski pa brez denarja. Banke niso bile s tem zadovoljne, ampak pričele s taktiko ostrega razvrednotenja, da je postala obupnost še večja.

ALI SE DANES CVETE PROFITARSTVO V AMERIKI?

SENATOR M'CUMBER JE PRI TRDIL NA TO VPRAŠANJE, KO JE ZAGOVARJAL VIŠOKO COLNINO.

Ali senator ni tega storil zaradi tega, da se profitarstvo odpravi.

Washington, D. C. (Federated Press). — Porter J. McCumber, senator iz Severne Dakote in predsednik senatskega finančnega odbora, je praktično demonstriral, kako cvete profitarstvo v Zdrženih državah.

Senatu je bilo znano, da smo imeli profitarje v vojnem času. Senatorji so celo vedeli, da so nekateri profitarji imeli 2,000-odstotni profi. To so dokazali statistični iskazi, ki jih je objavil v kladniški department. Senat je zdaj izvedel, da nekateri profitarji še danes tako visoke dobičke. Seveda je bilo malo razočaranja.

Senator McCumber ni dokazoval svojih trditvev s statističnimi iskazi, ampak pokazal je produkte, o katerih je rekel, da imajo uvaževalci in departmente trgovine 2,000-odstotni dobiček.

Pokazal je slannik, ki je bil produciran v tujemstvu. Kupil ga je neki odsek agent. Plačal je zanj štiri dolarjev v New Yorku. Uvoznik je plačal za slannik le 69 centov. Imel je 470-odstotni profi.

Senator je pokazal še eni noč, ki je stal v prodaji na drubo \$8.40. Tovarnar v tujemstvu je prodal za noč le 57 centov. Uvoznik je imel torej 1,356-odstotni profi. Pokazal je noč in vilice, ki sta bili za rezanje mesa na mizi. Traba je bilo zanje plačati v Ameriki \$15, tevarnar v tujemstvu je prejel le \$1.86. Dobitek znaša 706 odstotkov.

Tako je nadaljeval senator McCumber. Pokazal je produkt, ki je prejel tujemski tovarnar za izdelan produkt.

Naslednja lestvica pokazuje, kako visoki so profiti uvoznikov.

Kuhinjski noč	Cena v dolarjih	Povprečna cena v Ameriki
Stroj na starijone jare	5.00	0.10
Tuši platnastih robcev	55.00	12.00
Številniški kloboči po	30.00	2.00
Senne ure po	6.00	1.00
Čajniški kuhinjski	1.50	0.25
Škarje	1.00	0.10
Kolara	7.00	1.00
Pelina	1.00	0.10

Senator McCumber ni tega priporočeval, da dokaže, kako profitarji odirajo ljudstvo. Izrazil se je, da on ne nasprotuje človeku, ki kupi po niski ceni in ravno tako ima vsak človek pravico, da prodaja po taki visoki ceni, kot je dobi. Senator je odgovarjal le kritičarjem, ki so kritizirali Fordney-McCumberjevo colninsko predlogo. Njegov namen je bil, da dokaže, da ti uvozniki lahko plašajo colnino, ker imajo visoke profite. Po njegovem mnenju je zanje igraba, da plačajo 60 ali 100-odstotno colnino.

Well, zdi se, da senator ne pozna profitarjev ali pa da noče poznati njih manipulacij. V trenutku ko bo naložena na te produkte colnina, jo bodo uvozniki priradunili ceni produktov. Cena se bo povzela in colnino bo plačal konzument in ne profitar.

VAŽNA ODKRITJA NA MARSU.

Berkeley, Calif. — Dr. A. O. Leishner, profesor astronomije na kalifornijski univerzi, poroča, da je pri svojem opazovanju Marsa zadnje dni odkril zelo važna fakta, ki jih v kratkem objavi. Leishner se še posebej bavi s proučevanjem Marsove atmosfere. Na vprašanje, če misli, da so na Marsu živa bitja, je Leishner odgovoril, da on ne vidi razlogov, zakaj ne bi bilo življenja na soseščnjem planetu, težko pa je reči, kakšno je to življenje. Bitja, ki dominirajo Mars, so lahko popolnoma drugačna od ljudi, ki gospodujejo na zemlji.

VREME.

Chicago in okolice: V soboto neustalno. Južnozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 70, najnižja 64. Sonce izide ob 5:15, zaide ob 8:20.

